MAMLAKATIMIZDA ISLOHOTLARNI IZCHIL DAVOM ETTIRISHDA OLIY MAJLIS PALATALARINING O‘RNI

Saydiraximov Azizjon Rustam o‘g‘li
Alisher Navoiy nomidagi O‘zbek tili va adabiyoti univeristeti
“Sotsiologiya” ta’lim yo‘nalishi II-kurs 202-guruh talabasi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada Yangi O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan keng ko‘lamli va izchil demokratik islohotlarni chuqurlashtirishda Oliy Majlis palatalari Qonunchilik palatasi va Senatning tutgan o‘rni hamda ahamiyati tahlil qilinadi. Qonun ijodkorligi, parlament nazorati va vakillik funksiyalarining samaradorligini oshirish, konstitutsiyaviy islohotlar hamda parlamentarizmni rivojlantirish masalalari ilmiy-amaliy jihatdan yoritilgan.

Kalit so‘zlar: Oliy Majlis, Qonunchilik palatasi, Senat, parlament nazorati, qonun ijodkorligi, demokratik islohotlar, Yangi O‘zbekiston, Konstitutsiya.

Аннотация; В данной статье анализируется роль и значение палат Олий Мажлиса Законодательной палаты и Сената в углублении масштабных и последовательных демократических реформ, проводимых в Новом Узбекистане. С научно-практической точки зрения освещены вопросы повышения эффективности законотворчества, парламентского контроля и представительных функций, а также конституционные реформы и развитие парламентаризма.

Ключевые слова: Олий Мажлис, Законодательная палата, Сенат, парламентский контроль, законотворчество, демократические реформы, Новый Узбекистан, Конституция.

Annotation: This article analyzes the role and importance of the chambers of the Oliy Majlis the Legislative Chamber and the Senate in deepening the comprehensive and consistent democratic reforms carried out in New Uzbekistan. The issues of enhancing the efficiency of lawmaking, parliamentary control, and representative functions, as well as constitutional reforms and the development of parliamentarism, are highlighted from a scientific and practical perspective.

Keywords: Oliy Majlis, Legislative Chamber, Senate, parliamentary control, lawmaking, democratic reforms, New Uzbekistan, Constitution.

KIRISH

So‘nggi yillarda O‘zbekiston Respublikasida barcha sohalarda tub va izchil islohotlar amalga oshirilmoqda. “Yangi O‘zbekiston” strategiyasi hamda “O‘zbekiston-2030” strategiyasi doirasida davlat va jamiyat qurilishini modernizatsiya qilish, xalq farovonligini oshirish va inson huquqlarini ishonchli himoya qilish ustuvor

vazifa qilib belgilangan. Ushbu strategik maqsadlarga erishishda parlament Oliy Majlis palatalarining o‘rni g‘oyat beqiyosdir.

Konstitutsiyaviy islohotlar natijasida Oliy Majlisning vakolatlari sezilarli darajada kengaytirildi va parlamentarizm institutlari yanada mustahkamlandi. Bugungi kunda parlament faqatgina qonun qabul qiluvchi organ emas, balki xalq manfaatlarini ifoda etuvchi, ijro etuvchi hokimiyat faoliyati ustidan samarali nazoratni amalga oshiruvchi va xalq bilan muloqotning eng muhim minbari hisoblanadi.

ASOSIY QISM

1. Qonun ijodkorligi sifatini oshirish va islohotlarning huquqiy poydevori

Oliy Majlis Qonunchilik palatasining asosiy vazifalaridan biri mamlakatda amalga oshirilayotgan islohotlarning mustahkam va zamonaviy huquqiy bazasini yaratishdir. So‘nggi yillarda parlament faoliyatida sifat ko‘rsatkichlariga alohida e’tibor qaratilmoqda. Qonun loyihalarini muhokama qilishda jamoatchilik fikrini o‘rganish, muloqot va fuqarolik jamiyati institutlarini keng jalb etish amaliyoti yo‘lga qo‘yildi.

2. Parlament nazorati islohotlar samaradorligining garovi

Oliy Majlis Senati va Qonunchilik palatasi tomonidan amalga oshirilayotgan parlament nazorati islohotlarning joylardagi ijrosini ta’minlashda muhim rol o‘ynamoqda. Bunga quyidagilarni misol qilib ko‘rsatish mumkin:

Hukumat a’zolari va hududlar rahbarlarining eshituvlari: Bosh vazir va Vazirlar Mahkamasi a’zolarining, shuningdek, mahalliy ijro organlari rahbarlarining hisobotlarini parlament va Senat majlislarida eshitish amaliyoti doimiy tus oldi.

Parlament va deputat so‘rovi: Jamiyat va davlat hayotining eng muhim masalalari bo‘yicha mansabdor shaxslarga yuborilayotgan so‘rovlar muammolarni tezkor va samarali hal etishga xizmat qilmoqda.

“Kambag‘allikni qisqartirish” va ijtimoiy-iqtisodiy dasturlar nazorati: Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish hamda davlat dasturlarining o‘z vaqtida va sifatli bajarilishi ustidan parlament nazorati o‘rnatilgan.

3. Senatning hududiy manfaatlar va hududiy rivojlanishdagi o‘rni

Oliy Majlis Senati hududiy manfaatlar vakillik organi sifatida mahalliy Kengashlar faoliyatini muvofiqlashtirish, hududiy muammolarni respublika darajasiga olib chiqish va ularni hal etish borasida tizimli ishlarni amalga oshirmoqda. Senatorlar doimiy ravishda joylarga chiqib, aholini qiynayotgan masalalarni o‘rganmoqda va ijtimoiy-iqtisodiy loyihalarni amalga oshirishda amaliy yordam ko‘rsatmoqda.

4. Tashqi siyosat va parlament diplomatiyasi

O‘zbekistonning ochiq, me’yoriy va pragmatik tashqi siyosatini amalga oshirishda parlament diplomatiyasining roli ortib bormoqda. Oliy Majlis palatalari xalqaro parlamentlararo tashkilotlar (Xalqaro Parlament Ittifoqi, Parlament Assambleyasi, MDH Parlamnetlararo Assambleyasi va b.) bilan aloqalarni faol

rivojlantirmoqda. Bu esa mamlakatimizning xalqaro maydondagi obro‘-e’tiborini oshirishga va investitsiyaviy jozibadorlikni ta’minlashga xizmat qilmoqda.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, Oliy Majlis palatalari Yangi O‘zbekistonni barpo etish va izchil islohotlarni chuqurlashtirishda markaziy drayverlik rolini o‘ynamoqda. Parlament vakolatlarining kengaytirilishi, qonun ijodkorligi sifatining oshishi hamda parlament nazoratining kuchaytirilishi davlat boshqaruvining oshkoraligi va samaradorligini yangi bosqichga olib chiqdi.

Islohotlarning izchilligini ta’minlashda Oliy Majlis palatalari kelgusida ham quyidagi ustuvor yo‘nalishlarga e’tibor qaratishi maqsadga muvofiqdir:

1. Qonun loyihalarini ishlab chiqishda aholi va ekspertlar hamjamiyatining keng ishtirokini ta’minlash.

2. Qonunlar ijrosini nazorat qilishda raqamli texnologiyalar va ochiq ma’lumotlar bazalaridan keng foydalanish.

3. Mahalliy xalq deputatlari Kengashlari faoliyatiga uslubiy va amaliy ko‘mak berishni yanada kuchaytirish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2023-yil.

2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2021. – 464 b.

3. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. 1-jild. – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2017.

4. O‘zbekiston Respublikasining Qonuni. “O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Qonunchilik palatasi to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyaviy Qonuni (yangi tahriri).

5. O‘zbekiston Respublikasining Qonuni. “O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Senati to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyaviy Qonuni (yangi tahriri).

6. O‘zbekiston Respublikasining Qonuni. “Parlament nazorati to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Qonuni.

7. Saidov A.X. Parlamentarizm: milliy tajriba va xalqaro amaliyot. – Toshkent: Inson huquqlari bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasi Milliy markazi, 2020.

8. Muhammedov O. O‘zbekistonda parlamentarizm rivojlanishining huquqiy asoslari. – Toshkent: “Adolat”, 2022.